

Полянський Олександр Сергійович, д-р техн. наук, професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Дідюк Наталя Олександрівна, старший викладач,
Харківський національний університет радіоелектроніки
Khadi.pas@gmail.com

ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНІ ФОРМИ ЛЕКЦІЇ СТУДЕНТАМ СТАРШИХ КУРСІВ

Термін походить від латинського «lectio» - читання і означає усне викладення навчального матеріалу лектором. Дана форма навчання традиційна для вищої школи і є основною формою передачі інформації, знань у ЗВО [1].

Вступна лекція дає перше цілісне уявлення про навчальний предмет і орієнтує студента в системі роботи за даним курсом. Лектор знайомить студентів з призначенням і завданнями курсу, його роллю і місцем у системі навчальних дисциплін і в системі підготовки спеціаліста. Дається короткий огляд курсу, віхи розвитку науки і практики, досягнення в цій сфері, імена відомих учених, викладаються перспективні напрямки досліджень. На цій лекції висловлюються методичні та організаційні особливості роботи в рамках курсу, а також дається аналіз навчально-методичної літератури, рекомендованої студентами, уточнюються терміни і форми звітності.

Лекція-інформація. Орієнтована на виклад і пояснення студентам наукової інформації, що підлягає осмисленню і запам'ятовуванню. Це найбільш традиційний тип лекцій в практиці вищої школи.

Оглядова лекція – це систематизація наукових знань на високому рівні, що дозволяє велике число асоціативних зв'язків у процесі осмислення інформації, викладається при розкритті всередині предметної та меж предметної зв'язку, виключаючи деталізацію і конкретизацію.

Проблемна лекція. На цій лекції нове знання вводиться через проблемність питання, завдання або ситуації. При цьому процес пізнання студентів в співпраці і діалозі з викладачем наближається до дослідницької діяльності. Зміст проблеми розкривається шляхом організації пошуку її вирішення або підсумовування і аналізу традиційних і сучасних точок зору.

Лекція-візуалізація являє собою візуальну форму подачі лекційного матеріалу засобами аудіо-, відеотехніки (відео-лекція). Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування візуальних матеріалів (натуральних об'єктів – людей в їх діях і вчинках, у спілкуванні і в розмові; мінералів, реактивів, деталей машин; картин, малюнків, фотографій, слайдів; символічних, у вигляді схем, таблиць, графів, графіків, моделей).

Бінарна лекція – це різновид читання лекції у формі діалогу двох викладачів (або представників двох наукових шкіл, або вченого і практика, викладача та студента) [2].

Лекція-конференція проводиться як науково-практичне заняття, із заздалегідь поставленої проблемою і системою доповідей, тривалістю 5-10 хвилин.

Кожен виступ являє собою логічно закінчений текст, заздалегідь підготовлений в рамках запропонованої викладачем програми. Сукупність представлених текстів дозволить всебічно висвітлити проблему. Наприкінці лекції викладач підводить підсумки самостійної роботи і виступів студентів, доповнюючи або уточнюючи запропоновану інформацію, і формулює основні висновки.

Лекція-консультація може проходити за різними сценаріями. Перший варіант здійснюється за типом «питання-відповіді». Лектор відповідає протягом лекційного часу на питання студентів по всьому розділу або усьому курсу. Другий варіант такої лекції, що подається за типом «питання-відповіді-дискусія», є трояким поєднанням: виклад нової навчальної інформації лектором, постановка питань і організація дискусії в пошуку відповідей на поставлені питання.

Переваги лекції:

1. Лектор повністю планує і контролює хід заняття.
2. Можливість охоплення великої аудиторії.

Недоліки лекції:

1. Високі вимоги до майстерності лектора, необхідні для якісної передачі знань.
2. Монолог лектора і низьке залучення та активність учнів; часто – низький ККД засвоєння матеріалу.

Наприклад, у цій роботі використовується інформаційна лекція по дисципліні «Ремонт машин і устаткування», «Обслуговування та ремонт обладнання електроніки та телекомунікацій» на тему «Технологічний процес ремонту і відновлення ресурсу машин та їх деталей». Лекція за напрямом призначена для студентів старших курсів, які бажають займатися інноваційною діяльністю після завершення університету [3].

Контроль отриманих знань з лекції проводиться за допомогою усного опитування за контрольними запитанням.

Список літератури

1. Мелецинек А. Інженерна педагогіка. – К.: НТУ, 2016. – 185 с.
2. Білоновська І.Д. Інженерна компетентність спеціаліста: теорія та практика формування. – К.: ЗАО «Дім педагогіки», 2005. – 241 с.
3. Маливанов Н. Підготовка інженерів до інноваційної діяльності у системі безперервної освіти // ВВШ, 2004, №8. – с. 62-64.